

El nou model de dedicació docent del professorat

Departament de Filologia Catalana

Universitat Autònoma de Barcelona

09/06/2009

1 Una informació prèvia: el nou calendari acadèmic

El calendari acadèmic general per als graus del curs 2009-2010 consta de 2 semestres de 19 setmanes cadascun:

- 1r semestre: del 14 de setembre al 5 de febrer;
- setmana intersemestral: del 8 al 12 de febrer;
- 2n semestre: del 15 de febrer al 9 de juliol (s'hi inclou la setmana de selectivitat del 7 a l'11 de juny).

Algunes matisacions:

1. En aquests períodes de 19 setmanes efectives cal encabir-hi TOTES les activitats acadèmiques: classes, exàmens parcials i finals, pràctiques, etc.
2. Les dues setmanes finals de cada semestre estan dedicades a *reavaluació* (del 25 de gener al 5 de febrer per al primer semestre i del 28 de juny al 9 de juliol per al segon semestre i anuals) i no s'hi poden fer activitats docents.
3. Per tant, a la pràctica tenim dos semestres de 17 setmanes, de les quals almenys 15 són de docència i podem destinar, si convé, les dues restants a avaluació, perquè no hi ha un període extra d'exàmens ni dates assignades. Si una assignatura no preveu examen final perquè fa l'avaluació per un altre sistema, pot fer un ús docent d'aquestes dues setmanes.
4. Noteu que varia notablement el procés de posar notes: si l'alumne no supera el curs, tenim una *reavaluació* (i.e. repesca) dues setmanes després. Això, evidentment, pressuposa un sistema d'avaluació continuada i, en general, a la reavaluació demanarem que ens completin pràctiques, que refacin un treball més que no pas que

s'examinin de tot el temari. Per tant, és una repesca dels que no han aprovat pels pèls, no pas una segona oportunitat per a tothom. Tot el procés compta com una convocatòria i només cal omplir una acta (es tanquen actes el 26 de febrer i el 15 de juliol).

5. Atenció! **Per als graus, s'elimina la convocatòria del setembre.** Per a les llicenciatures, enguany es manté i al curs 2010-2011 es traslladarà al juliol.

Això ens deixa **dos semestres de 17 setmanes**, en les quals caldrà que incloquem la nostra dedicació docent, com detallem a continuació.

2 El nou model de dedicació docent

2.1 Per què necessitem un nou model dedicació docent?

Perquè els crèdits ECTS no es basen en hores de classe, sinó en l'esforç global de l'alumne. Fins ara la fórmula era ben senzilla:

1 crèdit = 10 hores de classe = 10 hores de dedicació de l'alumne = 10 hores de dedicació del professor.

Ara tenim:

1 crèdit ECTS = 25 hores de dedicació de l'alumne.

Per tant, el pas de crèdits LRU a crèdits ECTS no permet traslladar de manera automàtica un pla docent individual tradicional a un de grau EEES. Això encara es complica més per un canvi important: la modificació del calendari acadèmic per al curs 2009-2010 (vegeu 1).

2.2 Quins elements es tenen en compte en el càlcul de la dedicació docent?

Es consideren quatre grans elements:

1. les hores de classe (“activitats dirigides”);
2. les hores d’atenció als estudiants (“temps de tutorització i supervisió”);
3. les hores de correcció de treballs, exercicis i exàmens (“temps d’avaluació”);
4. el temps de preparació de les classes.

Convé destacar que el model introdueix dos elements que tenen un pes variable segons la mida del grup: el temps de tutorització i supervisió i el temps d’avaluació. Deixant de banda les hores de despatx, que ens vénen fixades, és evident que la feina de tutorització i de correcció serà més gran com més gran sigui el grup. Per tant, quan s’apliqui, aquest model ens permetrà fer una distribució més justa de la càrrega docent, concretament ens ajudarà a equilibrar els plans docents individuals de manera que qui faci grups molt nombrosos faci menys assignatures i qui faci grups amb pocs estudiants en faci més, d’assignatures.

2.2.1 Les hores de classe

- **Quantes hores de classe?**

El nombre d’hores de classe es determina per a cada assignatura pel nombre de crèdits ECTS i la presencialitat assignada. La majoria de les assignatures del Grau de Llengua i Literatura Catalanes tenen 6 crèdits ECTS i una presencialitat del 35% (ho podeu consultar al document [Memoria del Grado de Lengua y Literatura Catalanas](#), que teniu penjat al web del Departament). Això vol dir que **de les 150 hores de dedicació de l’estudiant (recordeu que cada crèdit val 25 hores), només un 35%, és a dir unes 52 hores, són hores de classe**. Si comptem un semestre de 17 setmanes, això vol dir **tres hores de classe a la setmana per assignatura**, com fins ara.

- **Què puc fer en aquestes hores de classe?**

En aquestes tres hores de classe setmanal s’inclou tot el ventall d’activitats docents:

- classes magistrals amb exposició teòrica per a tot el grup

- sessions de pràctiques amb grups reduïts (15 alumnes una setmana, uns altres 15 alumnes una altra, etc.)
- seminaris de discussió de lectures
- avaluacions (pràctiques puntuades, exàmens parcials o finals)
- presentacions orals per part dels alumnes
- conferències convidades
- sortides

En el cas d'una assignatura eminentment "teòrica" i de mida petita (20-30 alumnes), un model raonable de distribució de les activitats inclouria unes dues hores setmanals de presentació teòrica per a tot el grup (e.g. classes magistrals, exposició dels alumnes a partir de lectures, classes dirigides d'aprenentatge basat en problemes) i una hora setmanal de pràctiques (exercicis, posada en comú de lectures, etc.) a l'aula.

En el cas d'una assignatura eminentment "pràctica" i de mida mitjana (40 alumnes), un model raonable reduiria la presentació teòrica a una hora i dedicaria les altres dues hores a sessions amb grups més reduïts dedicades a fer exercicis, resoldre problemes, fer comentaris de textos, fer seminaris de lectura de textos, etc. Noteu que el desdoblament de grups de pràctiques és un punt problemàtic perquè demana més recursos i en facultats amb moltes titulacions, com Lletres, no hi ha prou espais o franges horàries per assegurar desdoblaments simultanis. Això vol dir que caldrà programar pocs desdoblaments i fer-los alterns (cosa que redueix el nombre d'hores presencials dels alumnes). En aquests casos, és imprescindible aprofitar les hores de tutorització i supervisió i fer que els estudiants vinguin de manera programada al despatx, altrament poden caure en l'absentisme.

Convé recordar també que **les avaluacions parcials o finals s'han de planificar dintre d'aquestes tres hores de presencialitat a l'aula.**

2.2.2 Les hores d'atenció als estudiants

Sota aquesta etiqueta s'engloben totes aquelles hores que dediquem a supervisar la feina dels nostres estudiants. Una part és el temps que dediquem a atendre els estudiants de manera programada i en un espai assignat, és a dir les hores d'atenció al despatx, i ens ve

en últim terme fixat per la categoria del professor. En el cas d'un professor a temps complet són dues hores presencials i quatre més de convingudes a la setmana. El nombre d'hores, doncs, no queda afectat pel nombre d'estudiants.

Fora o dintre d'aquest horari fixat podem supervisar de manera no programada ni en un espai assignat d'entrada la tasca dels estudiants (e.g. tutories virtuals, seguiment de treballs, comentari d'exercicis, sessió d'aclariment de dubtes a l'aula). Evidentment, com més estudiants tenim al grup, més feina; per tant cal comptar-la separatament de les hores d'atenció (fixes).

Passa el mateix amb el temps dedicat a la correcció: com més estudiants tenim més corregirem, ja siguin pràctiques, treballs o exàmens.

- **Què hem de fer a les hores de despatx?**

Atesa la menor presencialitat (menys classes), l'alumne pot caure en la temptació de no trepitjar la facultat si no té classe. Cal, doncs, instar-lo a anar al despatx a reforçar la feina feta a l'aula o individualment. Evidentment, això no vol dir fer venir tots els estudiants totes les setmanes, però pot ser recomanable establir un sistema de tutories periòdiques (e.g. un cop cada quinze dies o un cop al mes, segons la matèria o el nombre d'alumnes). Una bona estratègia, en el cas de les assignatures que programen la presentació d'un treball, és obligar-los a presentar almenys un guió abans de donar-los el vistiplau i un esborrany abans de presentar la versió definitiva.

- **Què hem de fer a les hores de supervisió?**

Tothom acostuma a dedicar més temps que no pròpiament l'horari de despatx a fer un seguiment del treball dels estudiants, especialment perquè la feina s'acostuma a concentrar en certes èpoques. Aquesta tasca de supervisió no s'ha de programar i és molt flexible. Per exemple, inclou les tutories virtuals, la supervisió individual al despatx o fins i tot alguna sessió específica a l'aula per comentar i supervisar el desenvolupament d'un treball.

El temps destinat a aquestes tasques és notablement variable segons el tipus d'assignatura i, sobretot, segons el nombre d'estudiants. Per tant, quan es fa el càlcul de la dedicació docent global, al professor se li comptarà un cert nombre d'hores per aquest concepte segons una fórmula que té en compte el nombre d'estudiants.

- **Cas general 1**

En el cas d'una assignatura tipus de 20-30 estudiants amb un treball de curs i examen final, un model raonable de distribució de les activitats de supervisió setmanal podria suposar (de mitjana):

- mitja hora a l'aula amb tot el grup durant una part del curs (dintre de les hores de classe);
- una hora de supervisió virtual (correu-e, Campus Virtual);¹
- una hora de supervisió al despatx (dintre de les hores de despatx).

Grosso modo, en termes de presencialitat, això suposa setmanalment 3h de classe (mitja hora de les quals, de tutorització en grup) + 1h de tutorització individual al despatx.

- **Cas general 2**

En el cas d'una assignatura tipus de 80 alumnes, amb lliuraments quinzenals i un treball, un model raonable de distribució de les activitats de supervisió setmanal podria suposar (de mitjana):

- tres quarts d'hora a l'aula amb tot el grup durant una part del curs (dintre de les hores de classe);
- dues hores de supervisió virtual (correu-e, Campus Virtual);
- dues hora de supervisió al despatx (dintre de les hores de despatx).

Grosso modo, en termes de presencialitat, això suposa setmanalment 3h de classe (tres quarts d'hora de les quals, de tutorització en grup) + 2h de tutorització individual al despatx.

En resum i de manera molt simplificada:

¹ Recordeu que el Campus Virtual permet fer part d'aquesta feina a través d'un fòrum virtual. Com que sovint els dubtes són compartits per un bon nombre d'estudiants, l'ús d'aquesta eina evita la repetició de missatges de correu-e i redueix notablement la feina del professor.

	<i>hores de classe a la setmana</i>	<i>hores de tutorització a la setmana</i>
grup petit (30-40)	3	1
grup gran (60-80)	3	2

2.2.3 Les hores de correcció

El temps dedicat a corregir treballs, pràctiques i exàmens no s'havia comptabilitzat mai. El nou model vol recollir la feina del professor en aquesta tasca. Ara, com que la càrrega de feina és directament proporcional al nombre d'estudiants, com passava amb la supervisió, al professor se li comptarà un cert nombre d'hores per aquest concepte segons una fórmula que té en compte el nombre d'estudiants. En termes pràctics, la nostra feina no queda afectada, però convé que reviseu la modalitat d'avaluació de les vostres assignatures i el pes assignat a cada element (ho podeu consultar al document [Memoria del Grado de Lengua y Literatura Catalanas](#), que teniu penjat al web del Departament).

2.2.4 La preparació de les classes

El nou model vol comptar també la feina de preparació de les classes i, per fer-ho han establert l'equivalència següent:

$$1 \text{ hora de classe} = \frac{1}{2} \text{ hora de preparació}$$

No cal dir que la proporció és aberrant en termes absoluts, però s'ha d'entendre com un valor mitjà que considera que la feina preparació disminueix a mesura que repetim l'assignatura. Evidentment, cal dir que acceptar un valor més real inflaria de manera inassumible la dedicació docent total. S'ha volgut reconèixer l'esforç de preparació, encara que sigui de manera insuficient.